

27.5.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

HE 94/2026 vp

Lausunto

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä.

Järjestämislakia ja tulorekisterilakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että *kunta- ja kuntayhtymäpohjaisille työvoimaviranomaisille mahdollistettaisiin oikeus saada ja käyttää nykyistä laajemmin asiakkaiden välttämättömiä tulotietojärjestelmään talletettuja tietoja järjestämislaissa säädettyjen **työvoimapalvelujen toimeenpanoa ja toimeenpanoon** liittyviä tehtäviä varten.*

Lisäksi työvoimaviranomaiset voisivat käyttää asiakkaan tulotietoja yleisen toimialansa puitteissa järjestettyjen **työllisyyspalvelujen valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakointiin ja ohjaukseen** edellyttäen, että palvelusta olisi sovittu työllistymissuunnitelmassa.

KEHA-keskukselle mahdollistettaisiin oikeus saada välttämättömiä tietoja tulotietojärjestelmästä EVK-laissa säädettyjen **valtionavustuslain mukaisten tehtävien hoitamiseksi**.

1. Yleistä

Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistuksen (TE-uudistus) tarkoituksena on rakentaa palvelurakenne, joka edistää työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja parantaa palvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Kunnille (työvoimaviranomaisille) ollaan antamassa **laajempi oikeus käyttää tulorekisterin tietoja** työvoimapalvelujen suunnitteluun, kohdentamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Suomen Yrittäjien näkökulmasta on tavoiteltavaa, että kunnat voivat jatkossa:

- seurata mahdollisimman reaaliaikaisesti työn ja tekijän kohtaamista
- tehdä vertailua palvelujen vaikuttavuudesta

- ohjata asiakkaita tehokkaammin oikeille palvelupoluille

Suomen Yrittäjät haluaa uudistuksen yhteydessä kiinnittää huomioita seuraaviin asioihin.

2. Vaikuttavuus

Suomen Yrittäjät kannattaa tulorekisteritietojen vaikuttavuusperusteista hyödyntämistä työllisyyspalvelujen kohdentamisessa ja tulosten mittaamisessa. Muutos voi tehostaa palveluohjausta, lyhentää työttömyysjaksoja sekä parantaa työvoimapalvelujen kokonaisvaikuttavuutta.

Uudistus vahvistaa tiedolla johtamista ja mahdollistaa palvelujen nykyistä paremman kohdentamisen oikeille asiakasryhmille. Samalla se tukee työllistymistä ja työvoiman saatavuutta, mikä on keskeistä yritysten kasvun ja toimintaedellytysten kannalta.

3. Yritysten velvoitteet ja asiointitaakka

Työvoimaviranomaisen järjestämisvastuulle kuuluvien työvoimapalveluiden sekä niihin liittyvien tehtävien tarkoituksena on valtakunnallisesti turvata osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistää uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua.

Vuoden 2020 alusta tuli voimaan lakimuutoksia, joiden tavoitteena on keventää tulorekisteri-ilmoittamisesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa palkkojen ilmoittajalle, viranomaisille ja tulonsaajalle. Tulorekisteri **on odotettu vähentävän** palkkatiedon moninkertaista ilmoittamista viranomaisille, kun eri viranomaiset poimivat sähköisestä tietokannasta tarvitsemansa tiedot

Suomen Yrittäjät toteaa aiemmin lausutun mukaisesti, että muutos ei saa lisätä yritysten velvoitteita tai asiointitaakkaa – tiedot tulevat jo tulorekisteristä. Jos julkiselle puolelle syntyy uusia raportointitarpeita, ne on katettava julkishallinnon sisäisin ratkaisuin (ei siirrettävä yrityksille).

4. Analytiikka ja palveluohjaus

Tanskan mallissa työnhakijoiden tulotietoja hyödynnetään sekä kansallisella että kunnallisella tasolla työvoimapalvelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Kansallisella tasolla tulotiedot ovat keskeinen osa työvoimapolitiikan vaikuttavuuden ja toimivuuden seuranta. Kunnat vastaavat työvoimapalvelujen käytännön toteutuksesta, mutta eivät hae tulotietoja suoraan

esimerkiksi verohallinnolta. Sen sijaan ne saavat tiedot keskitetysti STAR-viranomaisen (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering) kautta valmiiksi analysoituina ja visualisoituina. Kunnat voivat hyödyntää näitä tietoja esimerkiksi arvioidessaan, kenelle aktivointitoimia tulisi kohdistaa, miten toimenpiteet vaikuttavat työnhakijan tulokehitykseen ja milloin henkilö voidaan siirtää pois aktivointiohjelmasta.

Suomen Yrittäjät on tuonut jo aiemmissa työllisyysteemaan liittyvissä lausunnoissa ja kannanotoissa esiin sen, että kerätään vain sellaista tietoa, jota hyödynnetään päätöksenteossa ja johtamisessa. Tästä hyvä esimerkki on Tanskan malli.

Näkemyksemme mukaan myös meillä tarvitaan yksi selkeä malli, jossa tiedon kokoamisen vastuuviranomainen (KEHA) tekee kansallisen analyysin, jota mm. kunnat voivat hyödyntää. Samalla tulee purkaa päällekkäistä analytiikkaa, määritellä yhteiset mittarit ja luoda selkeä malli, jotta rahaa ei sitoudu sirpaleisiin välineisiin.

Yrittäjät ehdottaa käytännössä:

1. Keskitetty tiedon keräämisen ja analytiikan malli, jossa KEHA / valtio tuottaa ydindatan
2. Kunnat ja työllisyysalueet (sekä muut toimijat) hyödyntävät tietoa
3. Yhteinen mittaristo eli kaikki mittaavat samalla tavalla
4. Yksi arkkitehtuuri, ei erillisiä järjestelmäpolkuja
5. Kerätään vain sitä dataa, jota tarvitaan päätöksentekoon ja johtamiseen
6. Vapautetaan asiakaspalvelutyötä tekevien työaikaa asiakaspalveluun ja tiivistetään raportoitavien asioiden määrää.
7. Luodaan verkkopohjainen, mobiilisti käytettävä sivu, josta työllisyyteen liittyvää analysoitua ja visualisoitua tietoa pääsee tarkastelemaan.
8. Hyödynnetään tekoälyä mm. parhaan tukikanavan valinnassa asiakkaalle, viranhaltijan ja asiakkaan välisen kontaktiheyden arvioinnissa, työllistymiseen ja uudelleen työttömäksi joutumisen todennäköisyyteen vaikuttavien tekijöiden mallintamisessa, asiakastapaamisten aikataulujen ja työ määrän suunnittelussa jne.

Lisäksi Suomen Yrittäjät korostaa, että työvoimaviranomaisten analytiikkaa ja palveluohjausta kehitettäessä on varmistettava kilpailuneutraalius ja yhteen toimivuus yksityisten palveluntuottajien kanssa.

- Kilpailuneutraalius edellyttää, että palvelujen hankinnassa ei suosita viranomaisen omaa tuotantoa, vaan markkinoilla toimiville yrityksille turvataan tasapuoliset toimintaedellytykset.

- Samanaikaisesti on varmistettava palvelumalli, jossa yksityiset toimijat ovat aidosti mukana työllistämisessä, rekrytoinnissa ja valmennuksessa osana kokonaisuutta. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi määrittelemällä ”julkinen-yksityinen palvelukartta”, jossa kuvataan roolit ja vastuut.

5. Resursointi

Suomen Yrittäjät korostaa, että KEHAlla on keskeinen rooli hoitaa ns. tietöal-
lasta. Sen lisäksi tulisi antaa erilaisille innovaatioille (jotka saattavat työn ja
tekijän yhteen) mahdollisuus käyttää tietoa mahdollisimman asiakaslähtöi-
sesti, joissa mm. työ ja tekijä kohtaavat suoraan digialustalla tai AI yhdistää
osaamista ja työpaikkoja

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Hannamari Heinonen
Kehittämispäällikkö